

Rekenkamer Amsterdam

Verkenning toelatingsbeleid basisonderwijs Amsterdam

Rekenkamerbrief 2014-07

3 april 2014

Geachte leden van de gemeenteraad,

Met deze rekenkamerbrief wil ik u informeren over de uitkomsten van onze verkenning naar het toelatingsbeleid basisonderwijs Amsterdam, die tussen november 2013 en januari 2014 is uitgevoerd. De aanleiding voor de verkenning is de moeizame totstandkoming en invoering van het toelatingsbeleid basisonderwijs.¹

De centrale stad, stadsdelen en schoolbesturen willen al sinds het Convenant Kleurrijke Basisscholen (2007) een toelatingsbeleid voor het basisonderwijs. De totstandkoming en invoering van dit beleid verliep echter lange tijd moeizaam. Inmiddels is het draagvlak gegroeid. De notitie Stedelijk Toelatingsbeleid Basisonderwijs Amsterdam is op 29 januari 2014 vastgesteld door de schoolbesturen verenigd in het Breed Bestuurlijk Overleg (BBO). Op moment van schrijven ligt het Stedelijk Toelatingsbeleid ter advisering bij de 42 (Gemeenschappelijke) Medezeggenschapsraden. De notitie is op 5 maart 2014 besproken in de commissie JIF. Als alles volgens plan verloopt, starten de eerste plaatsingsrondes in schooljaar 2014-2015. Met ingang van schooljaar 2015-2016 zullen dan alle kleuters volgens het nieuwe toelatingsbeleid worden geplaatst.

In een verkenning gaan we na of er reden is voor nader onderzoek. Om die vraag te kunnen beantwoorden hebben wij de volgende onderzoeksvragen geformuleerd:

1. Zijn de doelen van het stedelijk toelatingsbeleid voldoende helder en consistent geformuleerd?
2. In hoeverre is er aanleiding om te denken dat de doelen van het stedelijk toelatingsbeleid niet worden bereikt?

Deze verkenning is begonnen als een verkenning voor de stadsdelen. De centrale stad wordt echter verantwoordelijk voor de ondersteuning van de schoolbesturen bij de ontwikkeling en invoering van het beleid en voor de informatievoorziening over het onderwijs en het toelatingsbeleid.²

---

¹ De verkenning naar het toelatingsbeleid basisonderwijs Amsterdam staat aangekondigd in het onderzoeksprogramma van de Rekenkamer Stadsdelen Amsterdam voor 2013. Daar staat het nog onder de titel 'Aannamebeleid leerlingen'.

² De primaire en formele verantwoordelijkheid voor het toelatingsbeleid ligt op basis van de Wet Primair Onderwijs (WPO) bij de schoolbesturen.

Om deze reden leek het mij zinvol de gemeenteraad van onze bevindingen op de hoogte te stellen en het college te verzoeken om een bestuurlijk reactie.

Bevindingen 1

Zijn de doelen van het stedelijk toelatingsbeleid voldoende helder en consistent geformuleerd?

Het stedelijk toelatingsbeleid is door de tijd heen gewijzigd. Zie bijlage 2 voor een kort overzicht. In eerste instantie was het beleid gericht op het kanaliseren van ongelijke leerlingenstromen. Vervolgens is het tegengaan van segregatie lange tijd een belangrijke doelstelling geweest. De wens was dat kinderen naar een gemengde buurtschool zouden gaan. De realisatie van deze doelstelling bleek echter moeilijk, omdat ouders ook in gemengde wijken segregerende schoolkeuzes kunnen maken. De huidige ambitie is dat kinderen in de buurt naar school moeten kunnen.³ Dat is minder ambitieus en realistisch. Maar er zijn nog wel kanttekeningen te plaatsen bij de verdere uitwerking.

* School als afspiegeling van de buurt lijkt geen realistisch doel

In de notitie Stedelijk Toelatingsbeleid wordt beredeneerd dat wanneer kinderen in hun buurt naar school kunnen 'elke basisschool hiermee in belangrijke mate een afspiegeling van de buurt is'. Deze redenering is vanwege twee redenen niet realistisch.

Allereerst kunnen ouders in gemengde wijken nog steeds segregerende schoolkeuzes maken. Uit onderzoek blijkt dat schoolkeuze niet zozeer wordt bepaald door binding met de buurt, maar veel sterker door de sociaaleconomische positie van andere ouders (bij hoger opgeleiden) en etniciteit (bij lager opgeleiden). Met de mogelijkheid voorrang te krijgen op een school in de buurt zal dit niet veranderen.

Ten tweede is het de vraag van welke 'buurt' de school een afspiegeling dient te zijn. De notitie definieert buurt en buurtschool vanuit het woonadres van het kind.⁴ Omdat ieder kind op een gelijk aantal scholen voorrang krijgt, is de omvang van de 'buurt' afhankelijk van de schooldichtheid rond het woonadres van een kind. Maar belangrijker nog is dat een definitie vanuit het woonadres van een kind het voor een school vaag maakt wat een buurt is en van welke buurt de school een afspiegeling moet zijn.⁵

* Beperking keuzevrijheid

In de huidige situatie kunnen ouders hun kinderen op alle scholen in Amsterdam inschrijven. Maar deze keuzevrijheid is slechts theoretisch. Door het grote aantal wachtlijsten is de toelating van kinderen vaak ondoorzichtig en voor ouders onvoorspelbaar.

---

³ In lijn met deze focusverandering is het ouderinitiatief als voorrangscriterium in de uitgewerkte versie van het toelatingsbeleid geschrapt (deze stond nog wel in de versie van mei 2013). Hierdoor hebben ook de voorrangscriteria minder het karakter van een anti-segregatie-instrument gekregen.

⁴ Stedelijk Toelatingsbeleid Basisonderwijs Amsterdam, 29 januari 2014, p. 7, 9

⁵ Om dezelfde reden is de formulering van het in de notitie genoemde voorrangscriterium 4 'het kind woont in het voorrangsgedebied van de school' enigszins verwarrend. Niet de school is bepalend voor het voorrangsgedebied maar andersom: het woonadres van het kind bepaalt de voorrangsscholen van het kind.

In de notitie Stedelijk Toelatingsbeleid wordt benadrukt dat het nieuwe toelatingbeleid rechtsgelijkheid garandeert en dat de keuzevrijheid van ouders zoveel mogelijk gegarandeerd wordt. Rechtsgelijkheid betekent daarbij dat 'alle ouders een gelijke kans hebben om op een basisschool van voorkeur te komen'. Deze garantie suggereert meer dan kan worden waargemaakt. Ouders hebben namelijk alleen een gelijke kans op een basisschool in hun voorrangsg gebied. Dat hoeft geen school te zijn die de voorkeur heeft. De ervaren keuzevrijheid zal daarom niet voor iedereen gelijk zijn. Het is immers onwaarschijnlijk dat de voorkeuren van ouders voor bepaalde scholen (vraag) en de scholen waar zij voorrang hebben (aanbod) overal in de stad even goed aansluiten. Of ouders voldoende keuzevrijheid ervaren hangt daarom af van de ervaren kwaliteit van het scholenaanbod in de buurt én de capaciteit op deze scholen. Het is belangrijk dat deze inperking van keuzevrijheid expliciet wordt vermeld. Het is een politieke vraag in hoeverre deze inperking een probleem is.

* Relatie tussen over- en onderaanmeldingen en IHP nog niet geheel helder

In het stedelijk toelatingsbeleid is opgenomen dat schoolbesturen en gemeente voor voldoende kindplaatsen in de woonomgeving van kinderen zorgen. Scholen en de gemeente zullen per plaatsingsronde monitoren wat de discrepantie is tussen vraag en aanbod. Het is echter nog niet duidelijk of dit ook daadwerkelijk gevolgen zal hebben voor het Integraal Huisvestingsplan (IHP). Welke conclusie moet getrokken worden wanneer er sprake blijft van structurele overaanmelding op een school, terwijl er in dezelfde buurt sprake is van onderaanmelding op een andere school? Kan de capaciteit van een dergelijke populaire school uitgebreid worden of zullen ouders 'doorverwezen' worden naar een school in de buurt waar wel voldoende capaciteit is? Een complicerende factor daarbij is dat het alternatief voor ieder kind kan verschillen. Het huisadres van het kind is immers bepalend voor wie voorrang heeft op een school.

Bevindingen 2

In hoeverre is er aanleiding om te denken dat de doelen van het stedelijk toelatingsbeleid niet worden bereikt?

Om antwoord te geven op de tweede vraag zijn de resultaten van de pilots bekeken in het licht van de geformuleerde ambities en uitgangspunten van het Stedelijk Toelatingsbeleid. Tabel 1 vat de kerngegevens uit de pilots samen.

De pilots bieden niet de mogelijkheid om over de haalbaarheid van alle ambities en uitgangspunten van het beleid uitspraken te doen. Het geeft echter wel de mogelijkheid om een aantal opmerkingen te maken. Die opmerkingen geven geen reden om te veronderstellen dat de doelen niet haalbaar zullen zijn.

Tabel 1: Kerngegevens pilots toelatingsbeleid

	Rivieren- buurt	Buiten- veldert	De Pijp	Watergraafs- meer		Nieuw -Sloten	West	
	2011-2012 + 1 ^{ste} ronde 2012-2013	3 ^{de} ronde 2011- 2012 + 1 ^{ste} en 2 ^{de} ronde 2012-2013	2012- 2013	2013- 2014	2013- 2014	2010- 2011	2011- 2012	
Capaciteit scholen	250	151	268	381	260	174	NB	NB
Aanmeldingen totaal	288	119	217	400	243	173	992	1310
Geplaatste kinderen	259	119	201	371	240	165	787	1051
Geplaatst op 1 ^{ste} voorkeur	230	116	161	310	212	142	736	865
Geplaatst op 1 ^{ste} voorkeur, als % aanmeldingen	80%	97%	74%	78%	87%	82%	74%	66%
Niet geplaatste kinderen uit voorrangsgroepen	NB	0	NB	2	0	4	0	0
Niet geplaatste kinderen uit niet- voorrangsgroepen	NB	0	NB	27	3	4	205	259

* geformuleerde streefcijfers lijken haalbaar

De geformuleerde streefcijfers (75% van de kinderen komt op de school van eerste voorkeur en 90% van de kinderen komt op een school in de buurt) lijken haalbaar. Wellicht is het wel lastig gedurende de overgangsfase dit percentage te bereiken. Sommige scholen hebben namelijk al een plaats aan ouders toegezegd. Het percentage kinderen geplaatst bij de eerste voorkeur verschilt sterk tussen de onderzochte wijken. Dit komt doordat de verhouding tussen vraag en aanbod niet overal dezelfde is en scholen ook verschillen in populariteit. Deze verschillen zullen waarschijnlijk ook blijven bestaan na doorvoering van het stedelijk toelatingsbeleid.

* alleen bij krappe capaciteit kan toelatingsbeleid schoolsamenstelling beïnvloeden

De pilots in De Pijp, de Watergraafsmeer en Nieuw-Sloten laten zien dat er een groot verschil in populariteit blijft bestaan tussen de scholen. Het toelatingsbeleid lijkt hierin niet heel veel te kunnen veranderen. Bij scholen met een krappe capaciteit in verhouding tot het aantal aanmeldingen zou het toelatingsbeleid de samenstelling van scholen kunnen beïnvloeden. Voorrang voor kinderen uit de buurt kan dan betekenen dat de scholen in hun totaal wat meer een afspiegeling worden van de buurt.

* voldoende keuzevrijheid zal moeten blijken

Op basis van de pilots is het moeilijk te zeggen of de keuzevrijheid van de ouders is gegarandeerd. In het nieuwe stedelijk toelatingsbeleid is niet langer de buurt- (combinatie) bepalend voor het voedingsgebied van de school, maar is het huisadres van het kind bepalend voor zijn of haar voorrangsg gebied. Hierdoor zullen kinderen andere

voorrangsscholen hebben dan tijdens de pilots. Daadwerkelijke toegang hangt ook af van de capaciteit van scholen. Deze capaciteit zal in de invoeringsfase nog niet zijn afgestemd op het aantal kinderen in het voorrangsgedebied. In de meeste pilots was sprake van een ruime capaciteit aan kindplaatsen op scholen in verhouding tot de aanmelding uit voorrangsgroepen. Hierdoor zijn er in de pilots maar een paar kinderen uit voorrangsgroepen niet geplaatst, zoals ook bovenstaande tabel laat zien. Het is niet duidelijk hoe de verhouding tussen aanmeldingen uit voorrangsgroepen en capaciteit elders in de stad zal zijn. Het stedelijk toelatingsbeleid biedt in ieder geval wel betere mogelijkheden om de noodzakelijke capaciteit goed te monitoren.

De juridische haalbaarheid van de inperking van keuzevrijheid in het toelatingsbeleid is tijdens de pilots in één geval getoetst door de rechter. De rechter heeft toen de schoolbesturen in het gelijk gesteld, omdat ouders niet gedwongen werden hun kind daadwerkelijk naar de voorrangsschool te sturen en hun kind nog steeds konden aanmelden voor niet-voorrangsscholen. De vraag is wat de rechter doet - na invoering van het toelatingsbeleid in de hele stad - als de kans heel klein wordt om op een niet-voorrangsschool geplaatst te worden.

Een laatste aandachtspunt is dat de hardheidsclausule⁶ en de voorrang die kinderen krijgen die op de voorschool of een Integraal Kind Centrum zitten kunnen leiden tot ongewenste effecten. Wanneer scholen zich vaak op de hardheidsclausule beroepen wordt het toelatingsbeleid omzeild. Ook lijkt het niet de bedoeling van het toelatingsbeleid te zijn dat ouders zich en masse inschrijven op een voorschool of Integraal Kind Centrum zodat zij via dit voorrangscriterium toch een plek op de school van voorkeur krijgen.

** voornemen tot regelmatige monitoring*

De gemeente en schoolbesturen zijn voornemens de uitvoering van het toelatingsbeleid per plaatsingsronde te monitoren. Dit resulteert drie keer per jaar in een kort verslag over de plaatsingen en mogelijke knelpunten. Daarnaast willen zij het beleid één keer per jaar evalueren.

Overweging en beslissing

Gelet op de redelijk grote mate van helderheid en consistentie van het Stedelijk Toelatingsbeleid, de ervaringen in de pilots én het voornemen om de resultaten van iedere plaatsingsronde te monitoren en één keer per jaar te evalueren zie ik op dit moment geen aanleiding nader onderzoek te doen.

Het lijkt me wel verstandig als de raad erop toeziet dat er daadwerkelijk wordt gerapporteerd na iedere plaatsingsronde en er één keer per jaar wordt geëvalueerd. De rapportages van de plaatsingsrondes in de pilots waren vrij zorgvuldig en ik kan alleen maar aanbevelen deze kwaliteit te handhaven. Dit betekent dat er per ronde tenminste verslag wordt gedaan over het aantal kindplaatsen, aanmeldingen (totaal en op de

---

⁶ De hardheidsclausule maakt het mogelijk om af te wijken van de gestelde regels en/of criteria van het stedelijk toelatingsbeleid, indien deze een onaanvaardbaar onredelijk en onbillijk effect hebben op één van de betrokkenen. De beoordeling van deze gevallen is aan het betreffende schoolbestuur.

voorrangsschool), geplaatste kinderen (totaal en op de voorrangsschool), niet-geplaatste kinderen (totaal en uit voorrangsgroepen), percentage plaatsingen op 1ste t/m 6de voorkeur, percentage plaatsingen binnen het eigen voorrangsg gebied, percentage kinderen dat instroomt van buiten het eigen voorrangsg gebied, herkomst van aangemelde en geplaatste kinderen per buurt, overzicht lege plaatsen. En dat verder per school verslag wordt gedaan over: capaciteit, aanmeldingen, plaatsingen, herkomst van aangemelde en geplaatste kinderen, het aantal kinderen dat voorrang heeft per voorrangscriterium en het aantal kinderen dat is toegelaten op basis van de hardheidsclausule.

Advies over evaluatie

De eerste jaarevaluatie zal waarschijnlijk in de 2de helft van 2015 plaatsvinden, nadat de eerste drie plaatsingsrondes (voor schooljaar 2015-2016) zijn uitgevoerd. Gelet op de ervaringen in de pilots en de eerder genoemde aandachtspunten in deze rekenkamerbrief lijkt het mij verstandig wanneer in de evaluatie de volgende vragen worden meegenomen:

- Kunnen kinderen in de buurt naar school? (percentage plaatsingen op voorrangsscholen)
- Zijn scholen een afspiegeling van de buurt? (samenstelling van leerlingenbestand in vergelijking tot samenstelling kinderen in de buurt, waarbij nog een keuze zal moeten worden gemaakt in welke criteria relevant zijn in de afspiegeling)
- Wordt de keuzevrijheid van ouders voldoende gewaarborgd? (percentage plaatsingen op eerste voorkeur, tevredenheid van de ouders)
- In hoeverre geven de ingestelde voorrangsg gebieden het gewenste resultaat? (gelet op percentage plaatsingen op eerste voorkeur, percentage plaatsingen binnen voorrangsg gebied en tevredenheid ouders.)
- Wordt het toelatingsbeleid op eenduidige wijze uitgevoerd in de stad? (zelfde tijdsplan, voorrangscriteria en werkwijze voor aanmelding en plaatsing op alle scholen of toch uitzonderingen?)
- Is er voldoende draagvlak onder scholen voor het toelatingsbeleid (doen alle scholen nog mee, hanteren zij allen dezelfde voorrangscriteria, wordt nog gewerkt met harde toezeggingen en zijn er nog wachtlijsten, wordt de hardheidsclausule op geëigende wijze toegepast?)
- Is er voldoende draagvlak onder ouders voor het toelatingsbeleid? (mate van tevredenheid over transparantie, helderheid, de ervaren keuzevrijheid en rechtsgelijkheid)
- Zijn er voldoende kindplaatsen? (biedt het toelatingsbeleid voldoende aanknopingspunten om de capaciteit af te stemmen op de vraag? En wordt hier ook gebruik van gemaakt?)
- Wat zijn de neveneffecten van het toelatingsbeleid? (denk aan: toename aanmeldingen voor voorschool en Integraal Kind Centrum, ouders die verhuizen richting voorkeursschool)

Met vriendelijke groet,

dr. J.A. de Ridder
directeur Rekenkamer Metropool Amsterdam

Colofon Rekenkamer Amsterdam
Frederiksplein 1
1017 XK Amsterdam

Projectleider: John van Leuken
Onderzoeker: Marieke Hoffman

Bijlage 1 - Bestuurlijke reactie en nawoord rekenkamer

De rekenkamer heeft deze rekenkamerbrief op 11 maart 2014 voor een bestuurlijke reactie voorgelegd aan het college van b&w. Het college van b&w heeft op 25 maart 2014 een reactie gegeven op de rekenkamerbrief.

Hierna volgt de integrale tekst van de bestuurlijke reactie van het college van b&w en vervolgens het nawoord van de rekenkamer.

1. Bestuurlijke reactie van het college van b&w

Allereerst bedanken wij u voor deze gedegen verkenning naar de totstandkoming en invoering van het stedelijk toelatingsbeleid. Wel willen wij benadrukken dat, zoals u zelf eveneens constateert, de invoering van dit beleid nog volop aan de gang is en de centrale medezeggenschapsraden nog advies zullen uitbrengen.

Het doet het college deugd dat u constateert dat u de huidige doelstelling van het beleid, dat kinderen in de buurt naar school moeten kunnen, als realistisch betitelt. Evenals dat u de geambieerde streefcijfers haalbaarheid acht.

U stelt dat de mogelijkheid op voorrang in de buurt niet zal bijdragen aan verandering van de samenstelling van leerlingen op de scholen omdat ouders gesegegreerde keuzes kunnen blijven maken. Volgens ons college gaat u daarmee voorbij aan het belang van ouders om voor een school in de buurt te kiezen en zekerheid te hebben daar ook terecht te kunnen. Ook zijn er wellicht ouders die een andere keuze maken nu de toelating geschiedt op basis van duidelijke en eenduidige regels. Waar zij voorheen geweerd of ontmoedigd werden door samenstelling of directie van de school, kunnen zij nu een bewuste en welafgewogen keuze maken voor de school van hun voorkeur. Voorbeelden hiervan zijn nu al bekend op basis van onder andere de ervaringen in stadsdelen Zuid en West. Of alle scholen een afspiegeling van de buurt zullen worden, is nu niet met zekerheid te zeggen.

U stelt dat het onwaarschijnlijk is dat de voorkeuren van ouders voor bepaalde scholen (vraag) en de scholen waar zij voorrang hebben (aanbod) overal in de stad even goed zal aansluiten. Of dit een inperking is van de keuzevrijheid is sterk de vraag. Er is op het overgrote merendeel van de scholen in Amsterdam namelijk geen wachtlijst. Zoals u terecht constateert is het straks mogelijk vraag en aanbod optimaal te monitoren, iets dat nu beperkt het geval is. Als uit de monitor blijkt dat veel kinderen niet terecht kunnen op de school van eerste keuze, geeft dit direct aanleiding hierover in gesprek te gaan met schoolbesturen waarbij huisvestingscapaciteit een aandachtspunt zal zijn.

Samenvattend: Voldoende keuzevrijheid zal zoals u terecht stelt, moeten blijken. Het college heeft daar alle vertrouwen. Uitgebreide monitoring en evaluatie zullen plaatsvinden. De door u genoemde aandachtspunten ten aanzien van IKC's en de hardheidsclausule zullen onderdeel zijn van deze evaluatie.

Uw advies om toe te zien op daadwerkelijke rapportering en evaluatie van het stedelijk toelatingsbeleid en de daarbij horende evaluatievragen, zal het college dan ook ter harte nemen.

2. Nawoord rekenkamer

Allereerst dank ik het college van burgermeesters en wethouders voor zijn reactie op de rekenkamerbrief *Toelatingsbeleid Basisonderwijs Amsterdam*.

Het college gaat op een aantal conclusies in. Op de conclusies over de gevolgen van de nieuwe definiëring van het begrip 'buurt', de garantie van rechtsgelijkheid en de relatie met het Integraal Huisvestingsplan gaat het college niet expliciet in.

Ik ben verheugd dat het college de voorgestelde evaluatievragen, die zowel de doelstellingen van het Toelatingsbeleid als de aandachtspunten uit de verkenning van de rekenkamer weerspiegelen, in de evaluatie wil meenemen. Ik merk ook op dat het college mijn aandachtspunten over de gevolgen van het toelatingsbeleid voor de keuzevrijheid van de ouders en de schoolsamenstellingen vrij zonnig inziet. Het college heeft hier zijn redenen voor. Het lijkt me desondanks van belang voor deze punten aandacht te houden, zeker omdat de invoering van het beleid in de gehele stad tot knelpunten voor de keuzevrijheid kan leiden.

Ik adviseer de raad erop toe te zien dat de genoemde evaluatievragen daadwerkelijk onderdeel zijn van de jaarlijkse evaluatie van het toelatingsbeleid basisonderwijs Amsterdam.

Bijlage 2 - Ontwikkeling van het stedelijk toelatingsbeleid

Het huidige stedelijke toelatingsbeleid heeft zijn oorsprong in twee kwesties: 1) de segregatie in het basisonderwijs sinds de jaren tachtig en 2) overaanmeldingen op een deel van de basisscholen door een verschil in populariteit tussen scholen sinds de jaren negentig. Het waren de schoolbesturen zelf die vanaf midden jaren negentig als eerste begonnen met het opstellen van toelatingsregels. Tussen 2001 en 2007 startten ook enkele stadsdelen met vormen van toelatingsbeleid voor het openbaar basisonderwijs. In vrijwel alle gevallen was het doel het beter kanaliseren van ongelijke leerlingenstromen en overaanmeldingen. De postcode van leerlingen was het primaire criterium voor voorrang op de school.

Segregatie in het basisonderwijs werd vanaf de jaren tachtig door de politiek als probleem onderkend. Het invoeren van concrete beleidsmaatregelen stuitte lange tijd echter op teveel weerstand van zowel schoolbesturen, stadsdelen als ouders. De keuzevrijheid zou hierdoor in het geding raken. Gezien de toenemende autonomie van basisscholen kon een toelatingsbeleid alleen tot stand komen wanneer het breed gedragen werd door de schoolbesturen. Met het Convenant Kleurrijke Basisscholen (2007) leek het toch mogelijk om gezamenlijk afspraken te maken om segregatie tegen te gaan. In het convenant onderschreven de gemeente en de schoolbesturen het streven gemengde scholen te bevorderen (in etnische en sociaaleconomische zin) én wachtlijsten tegen te gaan. Dit zou onder meer gerealiseerd moeten worden door een stadsbreed plaatsingsbeleid met een vast aanmeldmoment vanaf 2 jaar, pilots in de stadsdelen, afspraken over maximale en minimale schoolgrootte en een ondersteunend woningbouwbeleid. De uitvoering van het convenant verliep moeizaam.

Bij de eindevaluatie van de segregatiepilots eind 2010 bleek dat de voortgang nog moeizaam was: slechts één pilot werd daadwerkelijk in de praktijk uitgevoerd, de andere pilots waren nog in voorbereiding. Eén pilot was zelfs voortijdig gestopt. Een voorlopig resultaat van de eerste pilot was dat er wel werd gekozen voor een school in de buurt, maar dit niet leidde tot gemengdere scholen. Toch werd er besloten de pilots voort te zetten.

Ook in de huidige collegeperiode (2010 – 2014) staat het tegengaan van segregatie centraal in het toelatingsbeleid. Dit zien we terug in het programakkoord en de tweede Lokale Educatieve Agenda (Jong Amsterdam 2010-2014). In beide stukken is het streven opgenomen dat kinderen in een gemengde wijk naar een gemengde buurtschool kunnen gaan. Maar ook in de reactie van het college (januari 2013) op het initiatiefvoorstel 'Amsterdam is toe aan één toelatingsbeleid' van raadslid Toonk (VVD) geeft het college aan dat 'de spanning tussen vraag en aanbod in het basisonderwijs niet kan worden opgelost zonder een verbinding te leggen met de aanpak van segregatie'.

Begin 2010 kwamen de schoolbesturen met een gezamenlijke Startnotitie segregatiebeleid, waarin zij besloten de regie te nemen over het tegengaan van segregatie in het basisonderwijs. Hoewel de segregatie in het basisonderwijs nog steeds als aanleiding

werd genoemd, was de belangrijkste ambitie in de startnotitie dat kinderen in hun eigen buurt naar school konden gaan en scholen een afspiegeling van de buurt zouden zijn. Deze uitgangspunten staan ook centraal in de gezamenlijke notitie 'Naar een stedelijk toelatingsbeleid voor het basisonderwijs in Amsterdam' (mei 2013) van de Amsterdamse basisschoolbesturen en het college en de uitwerking daarvan in de notitie 'Stedelijk Toelatingsbeleid Basisonderwijs Amsterdam'. Op 29 januari 2014 is de uitwerkte notitie door het Breed Bestuurlijk Overleg (BBO) vastgesteld. Momenteel ligt het Stedelijk Toelatingsbeleid ter advisering bij de (G)MR-en. Naar verwachting zijn uiterlijk 1 mei 2014 de adviesrondes afgerond.

Kortom: de eerste vormen van toelatingsbeleid waren gericht op het kanaliseren van ongelijke leerlingenstromen. Vervolgens is het tegengaan van segregatie lange tijd een doelstelling van het beleid geweest. Kinderen zouden moeten kunnen kiezen voor een gemengde buurtschool. De realisatie van de anti-segregatiedoelstelling bleek echter moeilijk, aangezien wijken gesegregeerd blijven en ouders ook in gemengde wijken segregerende schoolkeuzes kunnen maken. De huidige ambitie is dat kinderen in de buurt naar school kunnen en scholen hierdoor een afspiegeling zijn van de buurt.